

Cuprins

<i>Prefață</i>	7
1. Cum Danny, întors de la război, s-a pomenit moștenitor și cum a jurat să-i ocrotească pe cei neajutorați	11
2. Cum a fost Pilon ispitit de pofta de parvenire să uite de ospitalitatea lui Danny.....	18
3. Cum l-a ros pe Pilon viermele averii și cum a triumfat răul în el pentru o vreme.....	24
4. Cum Jesus Maria Corcoran, un om cumsecade, a devenit fără să vrea un instrument al răului.....	32
5. Cum a schimbat Sfântul Francisc mersul lucrurilor și cum le-a aplicat o pedeapsă blîndă lui Pilon, Pablo și Jesus Maria	45
6. Cum trei păcătoși și-au găsit liniștea căindu-se. Cum și-au jurat prietenie amicii lui Danny.....	56
7. Cum au devenit prietenii lui Danny o forță a binelui. Cum l-au ajutat ei pe Piratul sărac	63
8. Cum au căutat prietenii lui Danny comoara mistică în ajunul Sfântului Andrei. Cum a găsit-o Pilon și cum, mai târziu, o pereche de pantaloni de serj și-a schimbat proprietarul de două ori	81
9. Cum l-a ispitit pe Danny un aspirator și cum l-au salvat prietenii lui	103
10. Cum i-au alinat prietenii nenorocirea unui caporal și, în schimb, au primit o lecție de etică paternă.....	116

11. Cum, în împrejurările cele mai vitrege, iubirea l-a prididit pe Big Joe Portughezu'	125
12. Cum l-au ajutat prietenii lui Danny pe Pirat să-și țină făgăduiala și cum, drept răsplată, cîinii Piratului au avut o viziune sfîntă.....	131
13. Cum au sărit prietenii lui Danny în ajutorul unei doamne aflate la ananghie	146
14. Despre viața strașnică din casa lui Danny, despre un porc primit cadou, despre suferința lui Bob Vlăjganu' și despre dragostea zădărnicită a bătrînelui Ravanno ...	156
15. Cum a clocit Danny gînduri și a luat-o razna. Cum diavolul deghizat în Torrelli a atacat casa lui Danny	171
16. Despre tristețea lui Danny. Cum au dat prietenii lui Danny o petrecere cu sacrificii. Cum a fost Danny transmutat	187
17. Cum prietenii neconsolați ai lui Danny au sfidat convențiile. Cum s-a rupt vraja. Cum și-a văzut fiecare prieten de drumul lui	201

Colecția BIBLIOTECA POLIROM este coordonată
de Bogdan-Alexandru Stănescu.

John Steinbeck, *Tortilla Flat*

Copyright © John Steinbeck, 1935
Copyright renewed © John Steinbeck, 1963
All rights reserved.

© 2012 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Foto autor: Nobel Foundation, 1962

Foto copertă: Marion Post Wolcott (1910-1990), *Fermieri și orășeni în centrul orașului, la tribunal*, 1940, Biblioteca Congresului SUA

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României :

STEINBECK, JOHN

Cartierul Tortilla / John Steinbeck; trad. din lb. eng. și note
de Veronica Focșeneanu. – Ed. a 2-a. – Iași : Polirom, 2012

ISBN: 978-973-46-3146-9

I. Focșeneanu, Veronica (trad.)

821.111(73)-31=135.1

Printed in ROMANIA

John
STEINBECK

.....
Cartierul Tortilla

Traducere din limba engleză și note
de Veronica Focșeneanu

POLIROM
2012

Pe la amurg Joe Portughezu' se întoarse. Avu cu Pilon o discuție în curte, departe de urechile celor din casă.

— O să împrumutăm unelte de la doamna Morales, spuse Pilon. Are o lopată și un hîrleț sprijinite de cotețul de găini.

Cînd se făcuse întuneric bine, o porniră la drum.

— Ne ducem să vedem niște fete, prietene de-ale lui Joe Portughezu', explică Pilon.

Se furișară în curtea doamnei Morales și împrumutară uneltele. Pe urmă, Big Joe ridică o bărdacă cu vin din bălăriile de lîngă drum.

— Ai vîndut comoara, strigă Pilon încrîncenat. Ești un trădător, un ciîne turbat.

Big Joe îl liniști imediat.

— N-am spus unde e comoara, comentă el cu oarecare demnitate. Am spus doar: „Am găsit o comoară; da' e pentru Danny. Cînd Danny o s-o aibă, am să împrumut un dolar și-am să plătesc vinul“.

Pilon era copleșit.

— Te-au crezut și ți-au dat voie să iei vinul?

— Păi... ezită Big Joe. Am lăsat ceva ca dovadă c-am să aduc dolarul.

Pilon se întoarse ca ars și-l înșfăcă de beregată.

— Ce-ai lăsat?

— Doar o păturică, Pilon, se tîngui Joe Portughezu'. Numai una.

Pilon îl zgîlțîi, însă Big Joe era atît de zdravăn, încît Pilon nu reuși decît să se zgîlțîie de unul singur.

— Ce pătură? strigă el. Spune ce pătură ai furat!

Big Joe începu să se smiorcăie.

— Numai una de-a lui Danny. Numai una. Are două. Am luat-o pe aia mică de tot. Lasă-mă, Pilon. Cealaltă

era mai mare. Danny o să și-o ia înapoi când o să găsim comoara.

Pilon se răsuci și-i arse una cu sete și precizie.

— Porcule! strigă el. Animal nenorocit și hoț! Ori aduci înapoi pătura, ori te zdrobesc!

Big Joe încercă să-l liniștească.

— M-am gândit cum muncim noi pentru Danny, șopti el. M-am gândit: „Danny o să fie atât de bucuros, poate să-și cumpere o sută de pături noi“.

— Potolește-te, spuse Pilon. Aduci înapoi pătura aia ori te fac chiseliță cu un bolovan.

Luă butelca, îi scoase dopul și bău o dușcă să-și aline nervii zdruncinați; mai mult, puse dopul la loc și refuză să-i dea Portughezului măcar o picătură.

— Pentru tâlhăria asta, o să sapi numai tu. Ridică uneltele și vino după mine!

Big Joe scînci ca un cățelandru și se supuse. Nu putea să facă față furiei îndreptățite a lui Pilon.

Încercară mult timp să dea peste comoară. Se făcuse tîrziu când Pilon arată spre cei trei copaci înșirați la rînd.

— Acolo! spuse el.

Cercetară locul pînă dădură de adîncitura din pămînt. Luna arunca o lumină slabă după care se luau, căci în noaptea aceea cerul nu mai era acoperit de ceață.

Acum, că nu mai trebuia să sape, Pilon dezvoltă o nouă teorie pentru dezgroparea comorii.

— Uneori banii sînt în saci, spuse el, iar sacii sînt putreziți. Dacă sapi direct, e posibil să pierdem din ei.

Trase un cerc încăpător în jurul adînciturii.

— Sapă acum un șanț de jur împrejur și pe urmă săpăm în adîncime spre comoară.

— Da' tu n-ai de gînd să sapi? întrebă Big Joe.

Pilon izbucni plin de mînie.

— Eu sînt hoț de pături? strigă el. Fur eu de la patul prietenului care mă adăpostește?

— Păi, eu n-am de gînd să sap singur, ripostă Big Joe.

Pilon ridică o creangă de pin care, cu o noapte înainte, fusese un braț al crucii. Înainte amenințător spre Big Joe Portughezu'.

— Hoțule! mîrii el. Porc împuțit și prieten mincinos! Ridică lopata.

Curajul lui Joe se topi; se aplecă să ridice lopata. Dacă Joe Portughezu' n-ar fi avut conștiința încărcată, poate că ar fi ripostat; însă teama de Pilon, înarmat cu o cauză dreaptă și cu un ciomag din lemn de pin, era serioasă.

Lui Big Joe îi era silă de toată povestea asta cu săpatul. Linia pe care trebuia să sape era cu totul neatrăgătoare.

Rezultatul – adică luatul țărînei dintr-un loc și așezatul ei în altă parte – era o prostie neprofitabilă pentru cineva care avea orizonturi mai largi. O viață întregă petrecută cu săpatul nu putea să ducă practic la nimic. Reacția lui Big Joe era chiar mai simplă. Nu-i plăcea să sape. Plecase în armată să sape și nu făcuse altceva decît să sape.

Dar Pilon era cu ochii pe el, iar șanțul înconjura locul comorii. N-avea rost să acuze vreo boală, foamea sau slăbiciunea. Pilon era de neîmblînzit, iar fărădelegea cu pătura pleda împotriva lui Joe. Cu toate că scîncea, se plîngea și își întindea mîinile ca să arate că erau rănite, Pilon stătea cu ochii pe el și-l obliga să sape.

Veni miezul nopții și șanțul coborîse cu vreun metru. Cocoșii din Monterey cîntau. Luna alunecă în spatele

copacilor. În cele din urmă Pilon îi dădu poruncă să sape spre comoară. Lopețile încărcate de țărână ieșeau acum încet la suprafață; Big Joe era istovit. Exact înainte de a se crăpa de ziuă, lopata lovi ceva tare.

— *Ai*, strigă el. Am dat de ea, Pilon.

Descoperiseră ceva mare și pătrat. Săpară nebunește în întuneric fără să poată vedea ceva.

— Ai grijă, spuse Pilon prevăzător. Să n-o strici.

Zorii apărură, înainte s-o poată dezgropa. Pilon simți metal și se aplecă să vadă în lumina cenușie. Era un pătrat măricel din ciment. Pe el se afla o placă rotundă, cafenie. Pilon citi cuvintele înscrise pe ea.

PROSPECTIUNE GEODEZICĂ. STATELE UNITE +
1915 + ÎNĂLȚIME 182 M.

Pilon se așază jos, în groapă, covârșit de înfrângere.

— Nu e o comoară? întrebă Big Joe plîngăreț.

Pilon nu-i răspunse. Portughezu' cercetată placa de ciment și fruntea i se încreți de gânduri. Se întoarse spre Pilon cu un aer jalnic.

— Poate luăm bucata de metal s-o vindem – e bună.

Pilon se smulse din deznădejde.

— Johnny Pom-Pom a găsit și el una, spuse el cu liniștea unei dezamăgiri profunde. Johnny Pom-Pom a dus bucata de metal și a încercat s-o vîndă. Iei un an de închisoare dacă dezgropi așa ceva, se jeli Pilon. Un an de zdup și amendă două mii de dolari.

În durerea lui, tot ce-și dorea Pilon era să plece de la locul tragediei. Se ridică, găsi o frunză de brusture în care să învelească sticla de vin și porni să coboare dealul.

Big Joe îl urmă imediat.

— Unde mergem? întrebă el.

— Habar n-am, răspunse Pilon.

Era plină zi când ajunseră pe plajă, însă Pilon nu se opri nici acolo. Își tîrî picioarele pe nisipul tare de la marginea apei, pînă cînd Monterey rămase mult în urmă și numai dunele de nisip de la Seaside și valurile tremurătoare ale golfului rămăseseră martore ale amărăciunii sale. În cele din urmă se așeză pe nisipul uscat, lăsînd soarele să-l încălzească. Big Joe se așeză lîngă el cu simțămîntul că, într-un anume fel, el era răspunzător de durerea mută resimțită de Pilon.

Pilon dezveli butelca din frunza de brusture, îi scoase dopul și bău zdravăn. Și, pentru că tristețea este mama compasiunii, îi întinse vinul, adus de Joe, lui Joe cel netrebnic.

— Cîte vise făurim! strigă Pilon. Cum ne mai lăsăm purtați de vise. Mă gîndeam cum o să cărăm sacii cu aur pînă la Danny. Parcă îi și vedeam chipul cînd îi primea. Ar fi rămas încremenit. Multă vreme nici n-ar fi crezut.

Luă sticla de la Joe Portughezu' și bău zdravăn din ea.

— S-a dus totul de rîpă, s-a spulberat în noapte.

Soarele încălzea acum plaja. Cu toată dezamăgirea, Pilon simțea cum i se strecoară în vine o alinare perfidă, un impuls trădător care-l făcea să descopere cîteva aspecte pozitive în situația dată.

Big Joe, în felul lui liniștit, se înfruptă mai mult decît era cazul din porția lui de vin. Pilon i-o smulse indignat și bău de cîteva ori.

— La urma urmei, rosti el filozofic, poate că, dacă am fi găsit aurul, n-ar fi fost bine pentru Danny. A fost întotdeauna un sărăntoc. Bogăția l-ar fi scos din minți.

Big Joe încuviință solemn din cap. Vinul cobora în sticlă văzînd cu ochii.

— Fericirea e mai bună decît bogăția, spuse Pilon. Dacă încercăm să-l facem fericit pe Danny, e mai bine decît să-i dăm bani.

Big Joe dădu din cap și-și scoase pantofii.

— Să-l facem fericit. Asta-i chestia.

Pilon se întoarse întristat către el.

— Nu ești decît un porc și nu ești demn să trăiești printre oameni, spuse el blînd. Tu, care ai furat pătura lui Danny, ar trebui să fii ținut într-o cocină și hrănit cu coji de cartofi.

Erau din ce în ce mai toropiți de soare. Vălurelele șopoteau pe țârm. Pilon își scoase pantofii.

— Ușurel, băiatu'! spuse Big Joe și scurse bărdaca pînă la ultimul strop.

Plaja se unduia ușor, înălțîndu-se și căzînd de parcă pămîntul se umfla și se dezumfla.

— Nu ești om rău, zise Pilon.

Însă Big Joe Portughezu' adormise deja. Pilon își scoase haina și și-o puse pe față. În cîteva clipe, căzu și el într-un somn dulce.

Soarele călătorea pe cer. Fluxul se întinse pe plajă, apoi se retrase. Un cîrd de fluierari îi cercetară în fugă pe cei doi oameni adormiți. Un cîine de pripas îi amușină. Două doamne în vîrstă, care culegeau scoici, văzură trupurile și se îndepărtară grăbite, ca nu cumva cei doi să se trezească furioși, să se ia după ele și să le atace mișelește. Era o rușine, căzura ele de acord, că poliția nu făcea nimic să țină în frîu asemenea lucruri.

— Sînt beți, spuse una din ele.

Cealaltă se uită îndelung în urmă pe plajă, la bărbații adormiți.